

Het Brood dat uit de Hemel is gekomen ***(Johannes 6, 41 – 45)***

Het oude en het nieuwe

In het Evangelie van vorige week (Johannes 6, 24 – 35) hoorden we Jezus tegen de verzamelde menigte zeggen: *“Jullie zoeken Mij niet omdat jullie tekens hebben gezien, maar omdat jullie hebben gegeten van de broden tot jullie honger was gestild. Werk niet voor het voedsel dat vergaat, maar voor het voedsel dat eeuwig leven geeft, en dat de Mensenzoon jullie zal geven.”* en: *“Ik ben het Brood van het Leven. Wie tot Mij komt, zal geen honger meer hebben. En wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst krijgen.”*

Het Evangelie van deze week gaat verder op hetzelfde thema. Jezus noemt zichzelf *“het Brood dat uit de Hemel is gekomen.”* Bij het horen van die omschrijving, denkt u waarschijnlijk direct aan een andere Bijbelpassage: Exodus 16, waarin de Joden zich beklagen dat zij zijn vertrokken uit Egypte. Zij leefden daar misschien in slavernij, maar zij kwamen er tenminste niet om van de honger. Jahweh laat daarop het manna uit de hemel neerdalen, zodat de Joden weer gesterkt hun tocht kunnen verderzetten.

Het is niet toevallig dat Jezus verwijst naar het manna. Dat was immers een teken van het oude verbond tussen Jahweh en Zijn volk. Mozes, als profeet en leider van de Israëlieten, had daarbij vele wetten en gebruiken geïnstalleerd. In het Evangelie zien wij wel vaker hoe Jezus deze oude wetten aan de kant schuift en een nieuw verbond tussen God en de (hele) mensheid aankondigt. Een voorbeeld hiervan lazen we tijdens de Vasten. In Johannes 2, 13 – 22, veegt Jezus de tempel schoon, en zegt daarbij: *“Breek deze tempel af, en Ik zal hem in drie dagen weer opbouwen.”*

Dit nieuwe verbond dat Jezus sticht tussen God en de kerkgemeenschap, is de basis voor een heel ander soort relatie tussen God en de mens dan voorheen. Waar God in het Oude Testament vaak nog een boze en gebiedende (en vooral verbiedende) God was, is dit nieuwe verbond er één tussen een liefhebbende God en Zijn kinderen. Maar zoals dat geldt voor elke goede relatie, gebeurt ook deze tussen God en mens niet vanzelf. En daar komt het Evangelie van deze week dus om de hoek loeren.

In het Evangelie deze week zegt Jezus niet alleen: *“Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald. Als men van dat brood eet, zal men leven in eeuwigheid.”* Hij legt ook uit hoe dat in zijn werk gaat: de mensen moeten onderricht krijgen. Zij moeten luisteren naar het Woord van de Heer, en leren wat de boodschap van hun liefhebbende Vader is. En Jezus is op de wereld gekomen om dat Woord te verkondigen. Of, zoals Johannes in zijn eerste hoofdstuk openbaart: *“In het begin was het Woord, het Woord was bij God, en het Woord was God.”* en: *“Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid. En wij hebben Zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader.”*

Het tijdelijke en het eeuwige

De verwijzing naar het manna heeft ook nog een andere betekenis. Waar manna enkel voedsel voor het lichaam was, geeft Jezus ons voedsel voor onze geest. Het aardse is immers slechts tijdelijk, terwijl het geestelijke eeuwig is. In Lucas 10, 38 – 42, leert Maria dat haar zus Martha geen ongelijk had toen die besloot om naar Jezus te zitten luisteren in plaats van mee te helpen

in het huishouden. Dit betekent overigens niet dat aardse bekommernissen totaal niet belangrijk zouden zijn. Het betekent wel dat men dit moet kunnen relativëren, en zich bewust zijn waar de prioriteiten liggen. Hoe relatief Jezus zelf het belang van zulke aardse zorgen inschatte, kunt u trouwens nalezen in Mattheüs 6, 24 – 34.

Deze tegenstelling tussen het lichamelijke en het geestelijke, het aardse en het verhevene, het tijdelijke en het eeuwige, zien we ook in drie belangrijke waarden die deel uitmaken van ons leven: schoonheid, wijsheid, en waarheid.

Uiteraard is de schoonheid van ons lichaam vergankelijk. Maar hetzelfde geldt voor alles wat enkel op vlak van het lichamelijke als belangrijk wordt ervaren. Neem nu de mode. Er zijn maar weinig dingen die zo vluchtig zijn. Niemand haalt het in zijn hoofd om vandaag de dag gekleed te lopen zoals in de jaren '60, laat staan zoals in de baroktijd. Maar de muziek van J. S. Bach, die niet het lichaam maar de ziel raakt, wordt nog regelmatig in onze eigen kerk uitgevoerd. Niemand is geïnteresseerd in het recept voor de gebakjes die Louis XIV ooit nuttigde. Maar de satirische stukken van Molière hebben niets van hun eeuwigheidswaarde verloren, en worden tot op de dag van vandaag nog steeds gesmaakt.

Wijsheid wordt maar al te vaak verward met de waan van de dag. Politici, mediacommentatoren en andere komieken overstelpen ons dagelijks met analyses en opinies, waarmee zij ons eens haarfijn zullen uitleggen hoe de wereld in elkaar zit, en hoe wij ons leven moeten leiden. Maar binnen vijftig jaar zijn zij al vergeten, terwijl de teksten van denkers als Confucius, Aristoteles, Plato, Thomas van Aquino, Descartes, Kant en Locke nog steeds als wegwijzer zullen dienen.

Tenslotte denken velen, of zij beweren althans, dat zij de waarheid in pacht hebben. Maar ook al beseffen zij het zelf niet, het zijn valse profeten (al dan niet met een verborgen agenda) die we met een kritisch oog moeten bekijken. Hun waarheden zijn vaak niet meer dan betekenisloze slogans. Als Christenen weten wij dat de echte waarheid gevonden wordt in de boodschap die Jezus ons meegeeft via het Evangelie. Of, zoals Hij zelf zegt in Johannes 14,6: “*Ik ben de Weg, de Waarheid, en het Leven.*”

Conclusie

En zo is de cirkel rond, en zijn we weer bij ons uitgangspunt uitgekomen. Het brood van het eeuwig leven is de boodschap van waarheid die Jezus ons te leren heeft. En die waarheid is de boodschap van Gods liefde. Als wij die boodschap ter harte nemen, en in ons eigen leven in de praktijk brengen, zullen wij het eeuwige leven kennen.

Immers, het eeuwige leven betekent niet enkel “eeuwig blijven voortbestaan, ook na de dood”. Want louter bestaan is niet hetzelfde als waarlijk leven. Nee, het eeuwige leven is bovenal “het soort leven dat het waard is om eeuwig door te gaan”. We moeten m.a.w. leven op een manier die zo zaligmakend is, voor onszelf en voor onze naasten, dat wij het zonder problemen eeuwig zouden kunnen volhouden. Een betere manier om het tijdelijke te relativëren, en te leren leven met het oog op wat écht belangrijk is, kan ik mij eerlijk gezegd moeilijk voorstellen.

(Robert Michel)